

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಾಲೆಯೂ ಮುಕ್ತ ಹಾಗೂ ಧರ್ಮನಿರಪೇಕ್ಷ
ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ತನ್ನ ಪಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು
ಭಾವಿಸಲಾಗದು. ಆದರೆ, ಹಾಗೆ ಮಾಡುವ ಶಾಲೆ ರಾಷ್ಟ್ರದ
ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ,
ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

- ಆಂಧ್ರ ಚತೇ

ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆಯ ದಿನಗಳನ್ನು ನೆನೆದು...

ಕಳೆದ ವಾರ ಒಂದು ದಿನ, ನ್ಯಾಷನಲ್ ಮಿಡ್ಲ್ ಸ್ಕೂಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಹಪಾಠಿಗಳಾಗಿದ್ದ
ನಾವು ಕೆಲವರು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದೆವು. ಅಂದು ಸುಮಾರು ನಲವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ
ಬಳಿಕ, ಹಿಂದೆ ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದವರಲ್ಲಿ ಏಳು ಜನರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದೆವು.
ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ನಿವೃತ್ತಿಯಾದ ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಎಂಬತ್ತರ
ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದರು. ನಾವು ಮೂವತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ವಾಟ್ಸಾಪ್ ಗುಂಪಿನ
ಮೂಲಕ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇ ಒಂದು ಸಂತೋಷಕರ ಬೆರಗಾಗಿತ್ತು.
ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯ ಶಿಕ್ಷಕರೊಡನೆ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು
ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದಂತೂ ಪವಾಡವೇ ಸರಿ.

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಏಳು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಓದಿದ್ದೆವು.
ಕೆಲವರು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಕಾಲ ಓದಿದ್ದರು. ಏನೇ ಆದರೂ ಆ ಶಿಕ್ಷಕರು
ನಮ್ಮ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮುಖ್ಯ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಕಲಿಸಿದವರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ
ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ, ಒಮ್ಮೆ ನಾವೆಲ್ಲ ಅವರ ಪುಟ್ಟ, ತುಂಟ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿದ್ದವರು.
ಆದರೆ ಈಗ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಸಾಕಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯ
ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ. ಶಿಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಹಿರಿಯರಾಗಿದ್ದವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ,
'ಬದುಕಿನ ಅನೇಕ ಏರಿಳಿತಗಳನ್ನು ಸ್ವತಃ ಕಂಡುಂಡ.' ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಲು

ಅವರಿಗೆ ತುಂಬಾ ಹೆಮ್ಮೆಯೆನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂದು ನಾವು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಕಳೆದ ಮೂರು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ, ಪ್ರತಿ ಕ್ಷಣವೂ ಅವರಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದ್ದು ಸಹಜ. ವಿಪರ್ಯಾಸವೆಂದರೆ, ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಇಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಗುಂಪು ಅವರನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡ ರೀತಿಯಿಂದಾಗಿ ಅವರು ಭಾವುಕರಾದರು. ನಿವೃತ್ತಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ 'ಔಪಚಾರಿಕ' ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಬೀಳ್ಕೊಡುಗೆ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ತಾವು ಪಡೆದ ಸನ್ಮಾನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಂದು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಿಂದ ಸಿಕ್ಕ ಗೌರವ ಹೆಚ್ಚು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ನಮ್ಮ ಶಾಲಾ ಅನುಭವಗಳು ಹೇಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಸಮಾನವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧವೂ ಫಲಕಾರಿಯೂ ಆಗಿದ್ದವು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅಂದು ಬೆಳಗ್ಗೆ ನಾನು ಕಂಡ ಹಲವಾರು ವಿಶಿಷ್ಟ ಅಂಶಗಳು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟವು.

ನಾನು ಓದುತ್ತಿದ್ದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವು ಬೋಧನೆಯ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದ್ದುದು ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ (ಈ ಆಯ್ಕೆಯು ಮುಂದೆ ಪ್ರೌಢ ಹಾಗೂ ಪದವಿಪೂರ್ವ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಲಭ್ಯವಿತ್ತು. ಆದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹಲವರು ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡೆವು). ಇದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅಡೆತಡೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಿತ್ತು. ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಜೀವನ ಕೌಶಲ, ಮೌಲ್ಯ, ಮನೋಭಾವಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದಲು ಇದು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಕ್ರೀಡೆ, ಆಟೋಟಗಳು, ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯಗಳಂತಹ ಸಹಪಠ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿತ್ತು. ಇನ್ನಿತರ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲದಿದ್ದರೂ (ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವರು ತೆಲುಗು, ತಮಿಳು, ಮರಾಠಿ ಮತ್ತು ಉರ್ದು ಮಾತೃಭಾಷೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವರಾಗಿದ್ದರೂ) ದಿನನಿತ್ಯ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಠಿಸಬೇಕೆಂದ ಕಾರಣ ನಮಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ನಾವು ಬೆಳೆದಿದ್ದು ಬಹುಭಾಷಾ ಪರಿಸರವಾಗಿದ್ದ ಕಾರಣ, ಎರಡು ಅಥವಾ ಮೂರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮಟ್ಟದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಹಾಗೂ ಸಂವಹನದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಇಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರದೊಂದಿಗೆ ಸಹಬಾಳ್ವೆಯನ್ನು ನಡೆಸಲು ಹಾಗೂ ಜನಜೀವನದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದುದು ಸಹಜ. ನನ್ನ ಬಹುತೇಕ ಸಹಪಾಠಿಗಳು ಎಂಜಿನಿಯರ್‌ಗಳು, ವೈದ್ಯರು, ತಾಂತ್ರಿಕತಜ್ಞರು, ಉದ್ಯಮಿಗಳು ಹೀಗೆ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಮನೆವಾರ್ತೆಯ ಮೂಲಕ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ

ಆಧಾರವಾಗಿರುವವರು. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಯಶಸ್ವಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಕೆಲವರು ಕಲಾವಿದರಾಗಿ, ನಟರಾಗಿ, ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳಾಗಿ ಇನ್ನಿತರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ನಮ್ಮ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಏನೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರೂ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿದವರಾಗಿದ್ದೇವೆ, ನಮ್ಮ ಆಯ್ಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಬದ್ಧರಾಗಿರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದೇವೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೇವಲ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು ಎಂದು ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ವಾದಿಸುವವರ ಎದುರು ಇದು ಮತ್ತೊಂದು ವೈರುಧ್ಯಮಯ ನಿದರ್ಶನವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಮತ್ತೊಂದು ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ, ಶಿಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಇದ್ದ ಸೌಹಾರ್ದಯುತ ಸಂಬಂಧ. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ನಿವೃತ್ತಿಯಾದ ಮೇಲೆಯೂ ತಮ್ಮ ನಡುವಿನ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಬಹುತೇಕವಾಗಿ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಭೇಟಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದುದು ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಅವರು ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿದ್ದ ಪ್ರೀತಿ, ವಿಶ್ವಾಸ ಹಾಗೂ ಗೌರವಗಳು ಅವರ ನಡುವೆ ಇದ್ದ ನಿಜವಾದ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು ಹಾಗೂ ಅವರು ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದಾಗಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳಾಗಿ ಅವರು ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಹೊಂದಿದ್ದ ಸಂಬಂಧವು ಹೇಗಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಹಾಗಾಗಿ, ಅವರ ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಹಿರಿತನಗಳ ದೆಸೆಯಿಂದ, ನಂತರ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಕೆಲವು ಶಿಕ್ಷಕರು ವೃತ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರಾದವರ ಸಲಹೆ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದುದು ಸಹಜ. ಹಿರಿಯ ಶಿಕ್ಷಕರು ತಮ್ಮ ಕಿರಿಯ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳನ್ನು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಸಂಸ್ಕೃತರನ್ನಾಗಿಸಿದ್ದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಒಟ್ಟಾರೆ ಅವರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಎದುರಾದ ಇನ್ನಿತರ ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಕೂಡ ಸಲಹೆ ನೀಡಲು ಬಹುತೇಕವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮದೇ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು, ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಆದರೆ ದೃಢವಾಗಿ ತಮ್ಮದೇ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರಿಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದು ಯಾವುದೇ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಿಕ್ಕ ಸಲಹೆಯೂ ಆಗಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ನಿಭಾಯಿಸಲು ಕಷ್ಟವಾದ ತರಗತಿ ಅಥವಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಿರಬಹುದು, ಸರ್ಕಾರ ಅಥವಾ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯ ಜೊತೆಗಿನ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಸಂಗತಿಯಿರಬಹುದು (ಅದು, ಬೆಂಗಳೂರು ಹಾಗೂ ಅದರ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಇನ್ನಿತರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಡಾ. ಎಚ್. ನರಸಿಂಹಯ್ಯ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಎಜುಕೇಷನ್

ಸೊಸೈಟಿಯು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಸರ್ಕಾರಿ ಅನುದಾನಿತ ಶಾಲೆಯಾಗಿತ್ತು) ಅಥವಾ ಕೇವಲ ಅವರ ಬದುಕಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ವೈಯಕ್ತಿಕ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿರಬಹುದು. ಅವರಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪರಿಚಯ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಇತ್ತು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಮನೋಭಾವದವರಾಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಪರಸ್ಪರ ಶಕ್ತಿ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹಾಗೂ ಅನನ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಒಟ್ಟಾರೆ ಒಂದು ತಂಡವಾಗಿ ಶಾಲೆಯ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು, ಹಲವಾರು ಅಡ್ಡಿ-ಆತಂಕಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಮುನ್ನಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

ಸಂಸ್ಥೆಯು, ನಿಜವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಒಂದು ವ್ಯಾಪಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರಿಂದ, ಯಾವುದೇ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ವಿವಿಧ ಧರ್ಮ, ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಬಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದು ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವಲ್ಲಿ (ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕು ಕಾಯಿದೆಯು ಬರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಸಾಕಷ್ಟು ಮೊದಲೇ) ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿತು. ಶಾಲೆಯ ಆಚರಣೆ-ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿರುವಂತೆ ಕೂಡ ಮಾಡಿದರು. ಕೃಷ್ಣ ಜನ್ಮಾಷ್ಟಮಿಯನ್ನು (ಶಾಲೆಯ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವದ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಅದನ್ನು ಹಬ್ಬವೆನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಮಾರಂಭದಂತೆ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.) ಆಚರಿಸುವಷ್ಟೇ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಪ್ತವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಾಗೂ ಧರ್ಮನಿರಪೇಕ್ಷ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಸಹಜರೀತಿಯಿಂದ (ಅಬ್ಬರದ ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ) ಹುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಚಾರಿತ್ರ್ಯನಿರ್ಮಾಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ನೆರವಾದ ಮಹತ್ವದ ಅಂಶವೆಂದರೆ, ಶಿಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ಹಲವರು ಸರಳ ಜೀವನ ಹಾಗೂ ಉನ್ನತ ವಿಚಾರ ಎಂಬ ಗಾಂಧೀಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು, ಜೀವನಪರ್ಯಂತ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುವುದು, ಸ್ವತಃ ಅಡುಗೆ-ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಒಂದೇ ಕೋಣೆಯನ್ನುಳ್ಳ ಪುಟ್ಟ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ವಾಸಿಸುವುದು, ಸದಾ ಟೊಪ್ಪಿಗೆ ಧರಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಶುಭ್ರವಾದ ಖಾದಿ ಪಂಚೆ ಜುಬ್ಬಾಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ತೊಡುವುದು (ಅಥವಾ ಬಿಳಿ ಪ್ಯಾಂಟ್ ಮತ್ತು ಅಂಗಿ), ತಿಳುವಳಿಕೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದು ನಿರಂತರ ಓದಿನಿಂದ ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಇರುವುದು, ಬದುಕಿನ ಕುರಿತಾಗಿ

ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆಯ ದಿನಗಳನ್ನು ನೆನದು...

ವಿಶಾಲ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹಾಗೂ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠತೆಯನ್ನು, ಸಮಚಿತ್ತತೆ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ ಅನೇಕ ರೀತಿಗಳಿಂದ ಬಾಹ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು.

ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡಿದರೆ, ಬಹಳಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷಕರು ಸಾಧಾರಣ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಬಂದವರಾಗಿದ್ದು ಕೇವಲ ಮೂಲಭೂತ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅರ್ಹತೆಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರು ಈ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿ, ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಪಾತ್ರಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯ ಒದಗಿಸಿದರು, ಶ್ರದ್ಧೆ ಹಾಗೂ ಬದ್ಧತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು. ಅವರು ಕೇವಲ ಸಂಬಳಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಠ ಮಾಡುವಾಗ (ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪದವಿ ಪಡೆದವರಾಗಿದ್ದರೂ ಇನ್ನಿತರ ಹಲವಾರು ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಹಾಗೂ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಅವುಗಳ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮಟ್ಟದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅನುಭವದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡರು) ಮತ್ತು ಬೆಳಗಿನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಒಳಾಂಗಣ ಮತ್ತು ಹೊರಾಂಗಣ ಕ್ರೀಡೆಗಳು, ಎನ್‌ಸಿಸಿ, ಸ್ಕೌಟ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಗೈಡ್ಸ್ ಮುಂತಾದ ಶಾಲೆಯ ಇನ್ನಿತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದಾದ ಆಟದ ಮೈದಾನವಿತ್ತು. ಅದರ ಸುತ್ತಲೂ ಉದ್ಯಾನವನ. ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಬೃಹತ್ ಸಭಾಂಗಣವು ಸಹಪಠ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ನಡೆಯಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. (ನನಗೆ ಕ್ರಿಕೆಟ್‌ನ ಪರಿಚಯವಾಗಿದ್ದೇ ಈ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ. ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಆ ಸಮಯವನ್ನು ಈಗಲೂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನೆನೆಯುತ್ತೇನೆ!) ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಶಿಕ್ಷಕರು ಮಕ್ಕಳ ಒಡನಾಟವನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದರು ಹಾಗೂ ಶಾಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿತ್ತು. ತಾವು ಯಾವುದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಕಲಿಸಲಿ, ಅವರಲ್ಲಿ ಹೆಮ್ಮೆ, ಅಭಿಮಾನವಿದ್ದುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಿತ್ತು. ಕಲೆ ಮತ್ತು ಕರಕುಶಲ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಅಥವಾ ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೂ ಗೌರವವಿತ್ತು!

ಸಂಸ್ಥೆಯು ಕೂಡ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುರಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುವ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಆ ಕುರಿತು ಸ್ಪಷ್ಟ ಕಾಣ್ಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ, ಶಿಕ್ಷಕರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು ಅದರ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ ಆಶಯವಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ, ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನೀಡುವ ಹಾಗೂ ಉತ್ತೇಜನಪೂರ್ವಕ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿ ಹಾಗೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಎಚ್‌ಜೆನ್ (ಎಚ್. ನರಸಿಂಹಯ್ಯ ಅವರ ಹೆಸರಿನ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ರೂಪ) ಅವರು

ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಅವರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಕಲಿಯುವ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಕ್ಕಳಿಗಂದು ಆಯೋಜಿಸಿದ ಕ್ರೀಡೆ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಆಗಾಗ ಅನೌಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ಬೆರೆತು, ಒಡನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು, ಅವರೊಡನೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಗೀತ ಕಛೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ಕೆಲಸವು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸುಲಭದ್ದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೂವರೆ ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಭಾಗಗಳಿದ್ದರೂ ಒಂದೊಂದು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಎಂಬತ್ತು-ತೊಂಬತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿದ್ದರು. ದೊಡ್ಡ ತರಗತಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವುದು ಅಂದರೆ ತುಂಬಾ ಹೆದರಿಕೆ ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತಹುದೇ ಆಗಿದ್ದಿರಬೇಕು ವಿಶೇಷವಾಗಿ, ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ 'ಅಮೂಲ್ಯ ರತ್ನ'ಗಳೇ ಆಗಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತೊಂದರೆ ಕೊಡುವಂತಹ ಕೆಲವರು ಆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದರು. ಕಳೆದ ವಾರ ನಾವೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟು ಸೇರಿದ್ದಾಗ, ನಮ್ಮ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಶಿಕ್ಷಕರು ಅಂತಹದೊಂದು ಘಟನೆಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡರು. ಒಮ್ಮೆ ಒರಟು ಹುಡುಗನೊಬ್ಬ ಕೆಸರಾದ ಸಮವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿ ತರಗತಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಅವರು ನೋಡಿದರು. ಆತ ತನ್ನ ಕುತ್ತಿಗೆ ಪಟ್ಟಿಯ ಹಿಂಭಾಗದ ಬಳಿ ಉದ್ದನೆಯ ಸರಳನಂತಹದ್ದೇನನ್ನೋ (ಕಂಬಿ) ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಅವನು ತನ್ನ ಇನ್ನಿತರ ಸಹಪಾಠಿಗಳ ಬಳಿ ಅಷ್ಟೇನೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಕೆಲವು ಸಹಪಾಠಿಗಳಿಂದ ಆತನ ಕುರಿತು ವಿವರಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅವರು ಯತ್ನಿಸಿದರು. ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬ ಆತನನ್ನು ಅವನಷ್ಟಕ್ಕೇ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವಂತೆ ಸಲಹೆ ಕೂಡ ನೀಡಿದ! ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಆ ಶಿಕ್ಷಕಿಯು ಶಾಲೆಯ ಅವಧಿ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುವ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿದರು. ಆತ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ತನ್ನ ಕೆಲವು ಒಡನಾಡಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೇರುತ್ತಿದ್ದ, ಬೀದಿಯ ಮೂಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿದ್ದ ಅಡ್ಡಗೆ ಯಾವುದೇ ಸುಳಿವನ್ನೂ ನೀಡದೆ ಹೋದರು. ಆತ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು ಉದ್ದನೆಯ ಹರಿತವಾದ ಒಂದು ಚೂರಿಯಾಗಿತ್ತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಿತು, ಗಾಬರಿಯೂ ಆಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ತಮ್ಮನ್ನೇ ತಾವು ಸಂಭಾಳಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಹುಡುಗ ಮತ್ತು ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತರೊಡನೆ ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ವ್ಯವಹರಿಸಿದರು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ, ಆತ ಅಂತಹ ಅಭ್ಯಾಸಗಳಿಂದ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ದೂರವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದರು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅಂತಹ ಭಯಾನಕ ಘಟನೆಯನ್ನು ನೆನೆದ ಅವರು, ತಾವು ಮೊದಲಿಗೆ ಆ ದಿನದಂದು ಭಯಭೀತರಾಗಿದ್ದರೆಂದು ಕಳೆದ ವಾರ ನಾವೆಲ್ಲ ಸೇರಿದ್ದಾಗ

ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆಯ ದಿನಗಳನ್ನು ನೆನದು...

ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ಅದು ಹೇಗೋ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜ್ಞರಾಗಿದ್ದ ಅವರು ಆತ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ, ಆತನ ಮೇಲೆ ಏನು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿರಬಹುದು ಇತ್ಯಾದಿ ಆತನ ಹಿನ್ನೆಲೆಗಳ ಕುರಿತು ಆಲೋಚಿಸಿ, ತಮಗೆ ಸೂಕ್ತವೆಂದು ತಿಳಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ತೋರಿದರು.

ಆಂಧ್ರ ಬೆತೇ ಅವರು- 'ಸ್ಕೂಲ್, ಸೊಸೈಟಿ, ನೇಷನ್' (ಓರಿಯಂಟ್ ಲಾಂಗ್‌ಮನ್ ಪ್ರೆಸ್. ಲಿ. ಹೈದರಾಬಾದ್) ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಬರೆದ, 'ದ ಸ್ಕೂಲ್ ಆಸ್ ಆನ್ ಇನ್‌ನ್ವಿಟ್ಯೂಶನ್' ('ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಶಾಲೆ', ಕುಮಾರ ರಜನಿ ಮುಂತಾದವರಿಂದ ಸಂಪಾದಿತ, 2005) ಎಂಬ ಲೇಖನವು ನನಗೆ ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಆ ಲೇಖನದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲು ತುಂಬಾ ಸೂಕ್ತವಾಗಿವೆ: -

“ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಶಾಲೆಯೊಂದೇ ಮಗುವಿನ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.”
“ಶಾಲೆಯು ಬೋಧನಾಕ್ರಮದ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೂಡ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಪಡೆಯುವ ಅಂಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅತೀವ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಗಳಾದ ಹಾಗೂ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಮನೋಭಾವದ ಪೋಷಕರು, ಸಾಮಾಜಿಕರಣದ ವ್ಯಾಪಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಶಾಲೆಯೊಂದು ಅತ್ಯಂತ ಯಶಸ್ವಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆಯ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ತನ್ನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅದು ಕಳಪೆಯಾಗಿರಬಹುದು. ಅಂದ ಹಾಗೆ, ಬೋಧನೆ ಹಾಗೂ ಕಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಯಾವ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಡೆಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅಥವಾ ಲಘುವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಆ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಯಾವುದೇ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿಯೂ ಯಶಸ್ವಿಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಅನೇಕ ಶಾಲೆಗಳಿದ್ದು, ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಎಲ್ಲರ ಹಕ್ಕನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ಅವು ಅಪಹಾಸ್ಯಕ್ಕೀಡುಮಾಡುತ್ತವೆ.”

ಹೀಗೆ ಮುಂದುವರೆಯುವ ಆಂಧ್ರ ಬೆತೇ, “...ಶಾಲೆಯು ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ಅದು ಬಹಳ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಉಳಿಯುವಂತಹದು. ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು, ಅದರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಿಭಿನ್ನ

ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿ, ನಿರ್ಗಮಿಸುವ ಹಾಗೂ ಹೊಸ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಒಳಬರಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಅನೇಕ ಸದಸ್ಯರಿಂದ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬೇರೆಯಾಗಿ ನೋಡಬೇಕು. ಹಳಬರ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸದಸ್ಯರು ಬರುವುದನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಆದರೆ ಇದು ಶಿಕ್ಷಕರು, ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು ಹಾಗೂ ಶಾಲಾ ಆಡಳಿತಗಾರರಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಕಳೆದ ಐವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಈ ಶಾಲೆಗೆ ಬಂದು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಶಾಲೆಯು ಇನ್ನೂ ಇದೆ. ನಾನು ಯಾವ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೆಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಷನ್ ಮುಗಿಸಿದೆನೋ ಅದೀಗ ಶತಮಾನೋತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿದೆ (ಇದು ನನ್ನ ಶಾಲೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ನಿಜ; ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ಅದರ ಶತಮಾನೋತ್ಸವ ಆಚರಣೆ ನಡೆಯಲಿದೆ. -ಲೇ.). ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಾನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ, ಅಲ್ಲಿ ಈಗ ಇರುವ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಯಾರೊಬ್ಬರ ಪರಿಚಯವೂ ನನಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ನನಗರಿವಾಯಿತು. ಆದರೂ ವಿಚಿತ್ರವಾದೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ಅದೇ ಶಾಲೆಯೇ. ಶಾಲೆಯೊಂದು ತನ್ನ ಶತಮಾನೋತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ, ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದರ ಜೀವಿತಾವಧಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಬದುಕು ಎಷ್ಟು ಅಲ್ಪಕಾಲೀನ ಎಂಬುದು ಅರಿವಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ, ಬೆತೇ ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ, “...ಅದೊಂದು ಮಹಾನ್ ಶಾಲೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಪ್ರಮುಖ ಶಾಲೆ ಕೂಡ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ (ನನ್ನ ಶಾಲೆಯು ಅಸಾಧಾರಣವಾದುದೂ ಪ್ರಮುಖ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲೊಂದೂ ಆಗಿತ್ತು! -ಲೇ.) ಆದರೆ, ನಾನು ಅಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷವಾಗಿದ್ದೆ ಮತ್ತು ಅದು ಸಣ್ಣ ಸಂಗತಿಯೇನಲ್ಲ.”

ಕೊನೆಯದಾಗಿ, “ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಶಾಲೆಯು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಡುವೆ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜದೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಬೆಸೆಯುವಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಬಲ್ಲದು. ಆದರೆ ಕೇವಲ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದಷ್ಟೇ ಸಾಲದು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಾಲೆಯೂ ಮುಕ್ತ ಹಾಗೂ ಧರ್ಮನಿರಪೇಕ್ಷ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ತನ್ನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾವು ಭಾವಿಸಲಾಗದು. ಆದರೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವ ಶಾಲೆಯು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿಯೂ ಕೂಡ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಪಾತ್ರವೊಂದನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.”

ಅಂತಹ ಮಹಾನ್ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದರ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದಕ್ಕೆ ನಾನು ನಿಜಕ್ಕೂ ಕೃತಜ್ಞ!